

Érdekes, hogy János Zsigmond halála után néhány évvel követője Báthory István is csak a kihaló lengyel királyi ház útján jutott a lengyel trónra. Nőül vette ugyanis János Zsigmond nagynénjét, Izabella királynénk hugát, Anna királyi hercegnőt, ki a Zsigmond király imakönyvének följegyzése szerint 1523-ban született. A köszvényes Báthoryval tehát igen egybeillő pár lehettek.

KANYARÓ F.

IRODALMI ÉRTESITŐ.

Hazánk lakói a római uralom megszűnte után a honfoglalás idejéig. Irta: *Gróf Kun Géza*. 34. l. Különlenyomat Hunyadmegye monographiája I. kötetéből. Nagy 8. r. E munka oly korra vonatkozik, a melyről csak gyér adatok találhatók. De a tudós gróf ezt a kort alaposan tanulmányozta. Széles nyelvismereténél fogva ismeri a görög és más íróknak hazánkra vonatkozó följegyzéseit és ezek alapján rajzolja meg hazánk lakóit a népvándorlás korából. Először a sarmaták s a gépidák, góthok foglalásait tárgyalja. Azután jön a húnok kora, a mikor hazánk egy nagy része új nevet kap s Priscus Rhetor „Skythike“-nek nevezi. A harmadik korszak, a mikor a german törzsek felülkerekednek s hazánk keleti felét nagy részben gépidák s a nyugatit, Pannoniát az ostrogotok lakják. A negyedik korszak az avarok uralma, a mely a leghosszabb. A munkának általános érdekű tanulságai, hogy az avarok, épp úgy, mint a húnok a töröknépesaládkhoz tartoznak. (23. l.) A hiungnu nép uralkodóinak a khinai történeti művekben fenmaradt nevei s uralkodásuk sorrendje nagy részben meg egyeznek a Thuróczy János krónikájában foglalt Attila családfája neveivel. A hiungnak török voltát pedig senki sem vonja kétségbe. (9. 10. l.) Attila és Árpád hadseregének „egy közös ethnikus tényezője volt“. A világhódító Attila seregében több volga melléki nép volt s ezek közt a magyarok sem hiányoztak. Attila birodalmának feloszlása után „a hún hadsereg magyarjainak“ egy része a jelenlegi székely megyékbe húzódott, hol azután később avarokkal elegyült. A székelyek hat nemzetsége megfelel a hún törzsek hatos felosztásának. (15. l.)

A munka a magyar tudományos irodalomnak egyik nagyon értékes darabja.

Benkő József Hunyadmegyéről. Benkő „Transsilvania Specialis“ cz. kiadatlan latin művéből fordította *Koncz József* tanár. Déva, 1901. 8. r. 71 l. Nemes Hunyadvármegye XVIII. százbeli állapotát ismerteti e kis füzet részben mesés, részben értékes, de mindenütt érdekes adatokkal. A közrebocsátás jónevű történetírónk, jeles munkatársunk érdeme, ki jó magyarsággal, bár helyenként pongyolán — az eredetihez ragaszkodva — fordította le. A 23. lapon pl. 5 *de* is ékeskedik egymásra következő mondatokban, talán szükségtelenül. A 39. lapon „Ördög és Lajos király“ Ördögös Lajos királynak javítandó. K—ó.

A nyelvérzék és az iskola. Irta *Pálfi Márton* unitar. főgymn. tanár. 20 l. Különlenyomat a Keresztény Magvető XXXVII. évf. III. füzetéből. A magyar beszédet, a magyaros kiejtést és a magyar szóköztést állandóan veszélyezteti az idegen nyelvek befolyása. Ez sugalhatta e tanulmányt a szerzőnek. Itt főleg az iskolával foglalkozik. Az iskola nem neveli, mondja szerző, hanem inkább rontja a nyelvérzékét. Az iskola 1. nem veszi komolyan az anyanyelv tanítását s csak papíron juttat neki vezérszerepet a többi tantárgyak közt. 2. Idegen nyelveket szabadít idő előtt az anyanyelvre, nyelvérzék-bénítő módszerrel. 3. Nem becsüli meg eléggé a népi nyelvet s nem aknázza ki a tanítás érdekében a benne rejlő kincset. E tételeket bizonyítja a jó érzékkel, helyes felfogással és sok szellemességgel írt tanulmány, mely szerzőjének dicséretére válik.

Józan Miklós szerkesztésében megjelentek a budapesti Dávid F. egyesület múlt évben tartott felolvasásai: Elnöki székfoglaló Ürmösy Miklóstól. Unitarizmus missiója dr. Boros Györgytől. Emlékezés Dávid Ferenczről, Kozma Gyulától. Déva vára (költ.) Józan M. Unitarizmus és nők, Perczel Ferenczné. Párbajvita Ürmösy M. A vallások fejlődése, Bodnár Zsigmond. Az ember és az Isten. Dr. Hatala Péter. Az izlamból. Prof. Vámbéry A.-tól.

KÜLÖNFÉLÉK.

VII. Edward angol királylyá koronáztatott. Az angol nemzet királyát a nyár elején akarta megkoronázni. De az uralkodó közbejött betegsége miatt a koronázás elhalasztatott. A különböző államok hercegei és más képviselői, a kik az ünnepélyre Londonban megjelentek, elhagyták az angol fővárost a nélkül, hogy koronázást láttak volna. Az angol nemzet nagy megpróbáltatáson ment keresztül. De aug. 9-ike meghozta Angolországának azt az örömet, hogy új királyát megkoronázza. E napon megtörtént a nagy esemény. A koronázás előestéjén a király alattvalóihoz a következő üzenetet intézte: „Népemhez! Koronázásom, amaz esemény előestéjén, melyet én életem egyik legünnepélyesebb és legfontosabb pillanatának tekintek, óhajtom kifejezésre juttatni, hogy szívemnek mennyire jól esett az a mély rokonszeny, melyet népem itthon, a gyarmatokban és Indiában az alatt az idő alatt tanusított, a mikor életemet veszély fenyegette. A szertartásnak betegségem által okozott elhalasztása sok alkalmatlanságot és bajt csinálhatott mindazoknak, a kik az ünnepélyben résztvenni kívántak, de a csalódást bámulatos türelemmel, megadással viselték. Népemnek felgyógyulásomért való imádkozása meghallgattatott és én most legmélyebb hálával adózom az Isteni Gondviselésnek, hogy életemet megtartotta és erőt adott arra, hogy ama fontos kötelességeket teljesítem, melyek reám, mint e nagy birodalom uralkodójára hárómolnak“. A koronázás szertartása bár némi rövidítéssel, de teljes fényvel történt. A király megkoronázása után a királynét is megkoronázták. A hogy a szertartás elvégződött, a király és a királyné a Westminster templomból a Buckingham palotába hajtatott és az ujjongó nép kívánatára fejükön koronáikkal, megjelentek a királyi-palota erké-